

Sluttrapport

"Ut av skapet"- en tv-serie for NRK

produsert av Mastiff AS

med støtte fra Extrastiftelsen Helse og Rehabilitering

Innhold:

1. Målsetting, målgruppe og bakgrunn for prosjektet
2. Prosjektgjennomføring og metode
3. Resultat og effektmål
4. Oppsummering
5. Linker til artikler/klipp

1. Målsetting, målgruppe og bakgrunn for prosjektet

I samarbeid med NRK ønsket Mastiff å produsere en TV-serie der vi fulgte unge homofiles vei "ut av skapet". Man tenker kanskje at vi i 2016 lever i et samfunn der det er stor takhøyde for ulik legning, og at det burde være enkelt å stå frem som homofil, lesbisk eller bifil. Men faktum er at «jævla homo» er et vanlig skjellsord i norske skolegårder, og det å fortelle omverdenen at man er homofil, er for mange unge mennesker en fjern drøm, og veien fram kan være komplisert og forvirrende.

Et mål for denne programserien er å spre kunnskap om mangfold, og økt forståelse av hvor viktig det er å kunne leve i åpenhet og ærlighet med seg selv og hvem man er. Vi ønsket å bevisstgjøre publikum på hvordan det kan oppleves for et ungt menneske, som strever med å finne sin identitet i en sårbar fase av livet. Samtidig ønsket vi å gi et innblikk i historiske linjer og ulike miljøers holdninger til det å ha en annen legning enn heterofil.

TV-mediet er sterkt og effektivt for å formidle kunnskap, historier og følelser. Gjennom serien ønsket vi å komme tett på ungdommer som var midt i prosessen med å «komme ut» og la dem selv formidle det de dilemmaene de sto i.

Når det gjelder målgruppe anså vi at temaet burde ha appell hos alle; fra besteforeldre – og foreldregenerasjonen til dagens ungdom, men primærmålgruppen var ungdom i alderen 20-29 år.

2. Prosjektgjennomføring og metode

Etter en grundig castingprosess endte vi opp med 5 modige unge deltakere fra ulike steder i landet, og med ulik bakgrunn. Ungdommene bodde sammen i en leilighet i Oslo i september 2015, mens opptakene foregikk. Opptaksperioden i kollektivet var 3 uker. Kamera-team fulgte deltakerne gjennom deres dagligliv og interaksjon, og de ble intervjuet underveis i prosessen. I tillegg dokumenterte deltakerne noe gjennom eget kamera. Programleder Heidi Marie Vestreim fulgte ungdommene gjennom serien og ledet gruppesamtaler mm.

Vi fulgte hver enkelt av ungdommene ettersom de en etter en reiste hjem for å fortelle sine nærmeste om sin legning. Mens de gjennomgikk prosessen kunne de søke støtte hos hverandre i kollektivet. Vi så de hensiktsmessig å ha et overbyggende tema i hver episode, som for eksempel religion, identitet og skole. Under disse temaene møtte ungdommene sentrale personer som kunne inspirere eller komme med synspunkter i forhold til prosessen ved å komme ut av skapet, som for eksempel en lesbisk prest, en politiker, en jente som kjemper for aksept for homofile muslimer, og håndballparet Gro og Anja Hammerseng-Edin som har fått barn sammen.

Et par måneder etter at de hadde forlatt kollektivet besøkte tv-teamet alle ungdommene for å høre hvordan livet har vært etter de reiste hjem. Alle fortalte om kun positive erfaringer etter å ha «kommet ut».

Deltakerne ble godt ivaretatt både under og etter opptaksperioden, og vi hadde tett dialog med foreldrene deres. Vi lot ungdommene selv være med å sette premisset for filming. Når man jobber med ungdom i en sårbar fase som dette er det viktig å ha erfarne regissører og et apparat rundt som kan ivareta dem. Dette var viktig da redaksjonen ble etablert, og fungerte godt.

3. Resultat og effektmål

«Ut av Skapet» ble til syv 38 minutter lange episoder vist på NRK 1, med premiere 22. august 2016.

Totalt 543000 så premieren. I gjennomsnitt så 376000 hver episode, medregnet nettseing og repriser. Kun 13% av seerne var alderen 20-29 år, og det er overraskende. Men det betyr også at serien har favnet bredt og har nådd ut til mange.

"Ut av skapet" har fått mye oppmerksomhet i media, og har blitt en referanse når det snakkes om det å være ung og homofil i debatter på radio og TV.

Deltakerne i serien har alle hatt en positiv opplevelse av å være med og kommet styrket ut av prosessen. Flere av ungdommene har i etterkant engasjert seg for homofiles rettigheter og i chattetjeneste for ungdom. De får også invitasjoner til å holde foredrag på skoler, og andre, bla. Extrastiftelsen.

Sitater fra serien blir bla. brukt i en ny bok som skal utgis av Folkehelseinstituttet under tittelen: "Ungdom, livsstil og helsefremmende arbeid ". I det hele ser vi ringvirkninger av at deltakerne våre er blitt flotte ambassadører og forbilder som kan inspirere andre til å «komme ut» og bli tatt i godt i mot på andre siden.

4. Oppsummering

"Ut av skapet" har et budskap som det har vært viktig å formidle, og gjennom 5 modige ungdommer har vi gitt seerne et ærlig innblikk i hvordan det føles å komme ut av skapet i 2016, og forsøkt beskrive det klimaet de «kommer ut» i. Dette mener vi kan være med å endre folks syn på det å ha en annen legning, og samtidig inspirere andre til å ta skrittet og komme ut av skapet. Serien har nådd ut til mange, selv om kjernemålgruppen ikke er i flertall. Oppmerksomheten serien fikk og fortsatt får viser at dette har vært en viktig serie.

5. Linker til diverse artikler/klipp som omhandler Ut av Skapet:

<https://www.nrk.no/ytring/homofili-ma-snakkes-i-hjel-1.13097038>

<http://www.dagbladet.no/kultur/komme-ut-prosessen-kan-verre-like-smerteleg-i-dag-som-for-ein-generasjon-sidan/62456746>

<http://www.tv2.no/v/1072070/> (God morgen Norge med Rebecca)

<https://radio.nrk.no/serie/ukeslutt/NMAG04004016/08-10-2016#t=52m18s>

<https://tv.nrk.no/serie/dagsrevyen/NNFA19090716/07-09-2016#t=32m58s>
(sak 18)

<http://www.dagbladet.no/kultur/ut-av-skapet-pa-tv---ikke-sa-greit-selv-i-norge-i-2016/60853747>

<http://www.vl.no/nyhet/filmet-alt-da-rebekka-kom-ut-av-skapet-1.771704>

<http://www.dagbladet.no/kjendis/er-kristen-og-homofil-nbsp-nbspjeg-tror-pa-en-gud-som-sier-jeg-synder-hver-dag/61324453>

<http://www.altaposten.no/nyheter/2016/08/29/Kom-ut-av-skapet-i-beste-sendetid-13252875.ece>

<https://forsvaret.no/aktuelt/%E2%80%93-lett-aa-vaere-homofil-i-forsvaret>

<http://www.adressa.no/meninger/ordetfritt/2016/09/02/%C2%ABJeg-%C3%B8nsker-aldri-%C3%A5-presentere-meg-med-%C2%ABHei-jeg-heter-Therese-og-er-lesbisk%C2%BB-og-det-burde-ikke-v%C3%A6re-n%C3%B8dvendig%C2%BB-13274679.ece>

<https://www.gd.no/lesja/gdnorddalen/homofili/ikke-sa-verst-a-vare-homofil-pa-bygda/s/5-18-331155?key=2016-08-23T16%3A21%3A10.000Z%2Fretreiver%2Fa87389e1a7f056fcf743c3ec6f783dbbfcaa2bef>

<http://www.nationen.no/politikk/gardsgutt-ut-av-skapet-i-beste-sendetid/>

<http://trd.by/livsstil/2016/08/25/10-jenter-som-har-imponert-oss-i-sommer-13235350.ece>

<http://www.kk.no/showbiz/det-er-viktig-%C3%A5-ikke-ta-forgitt-barnet-ditt-er-hetero-41293>

<http://www.aftenposten.no/meninger/debatt/Homofili-Det-er-verden-ikke-Andr-og-Jakob-som-er-problemet--Ingvild-Endestad-607531b.html>

UT AV SKAPET

På NRK i høst kan vi følge fem ungdommer som lever helt «vanlige» liv med skole og jobb, venner og familie. De er ulike, men har det til felles at de definerer seg som «skeive» / homofile / lesbiske – og dette har de ikke vågd å fortelle til alle sine nærmeste. I serien følger vi en og en når de bryter tausheten overfor foreldre, besteforeldre, venner, lærere, kolleger.

Tv-konseptet kan selvfølgelig diskuteres, men jeg mener serien er viktig.

I program to fulgte vi Rebekka som går på en bibelskole. Hun får møte Hanne Marie Frostlid som er prest, lesbisk og gift med en kvinne. Dette er første gang Rebekka møter en annen person som er kristen og homofil. Møtet med den unge presten blir et verdifullt bidrag til Rebekkas videre utvikling for å få liv og tro til å henge sammen i en trygg identitet. Hun har også uttalt til media at serien har bidratt til at homofili omtales på en mer respektfull måte på bibelskolen, selv om grunnholdningen der fortsatt er negativ.

Det gjør inntrykk å følge disse unge reise hjem og åpne seg for sine. Rett og slett hjerteskjærende er det å følge dem når de er engstelige for hva bestemor og bestefar vil si, om mamma vil bli skuffet fordi hun ikke har fått vite det tidligere, om vennene vil godta...

Så blir de omfavnet, møtt med åpenhet, kjærlighet og varme. «Dette har vi egentlig visst lenge». «Du er akkurat den samme for oss uansett.» En mamma sier: «Jeg har ikke født deg inn i noe skap!» En pappa spør: «Hadde du ønsket at jeg skulle ha spurt deg?»

Bører som løftes av unge skuldre. Mennesker som går videre med fornyet livsmot, sett, tatt imot, frigjorte til å

leve i trygghet, stolthet og åpenhet.

Mange stiller seg undrende til at dette skal være så tabubelagt og vanskelig for unge i 2016. Holdninger til homofile har jo endret seg positivt, både i kirke og samfunn.

Men vi ser at opplevelsen av å være annerledes skaper både usikkerhet og ensomhet også i dag. «Homo» er fortsatt et vanlig brukt skjellsord i mange miljøer, og selv om det kanskje ikke alltid er like alvorlig ment, sårer det. Barn og unge vet ikke nødvendigvis om hvem som mener hva. De kjenner heller ikke nødvendigvis homofile og lesbiskes historie eller følger med i debatter og diskusjoner om temaet.

En tidligere konfirmand oppsøkte meg på kontoret for noen år siden og fortalte meg at han også var homofil. «Det var en fin konfirmanttid» sa han, «men jeg skulle ønske vi hadde hatt mer om homofili. Da hadde det vært lettere for meg å komme ut av skapet».

På den tiden var jeg kjent over hele landet som «den lesbiske presten». Av frykt for å «påvirke», nevnte jeg vel knapt homofili i konfirmanttiden, selv om jeg snakket mye om å være verdifull, skapt i Guds bilde, om Jesus som forkynte Guds rike for alle osv. Men jeg undervurderte de unges behov for tydelighet, bekreftelse og «framsnakking». I iveren etter en slags nøytralitet gjorde jeg livet unødig vanskelig for enkelte.

Den samme tidligere konfirmanden fortalte for øvrig også om da han som ung voksen kom hjem til sin bestemor og fortalte at han hadde fått seg kjæreste, en annen gutt. Bestemor på ca. 80 tok det med stor ro: «Det kjæm på ett ut om det er kar hell' kvinnfolk, bære 'n er flink å gå åt fjøsi.»

Fra Brøttum menighetsblad fra Ringsaker. "Tusen takk for arbeidet dere la i serien, den har så stor betydning for veldig mange" Med vennlig hilsen norges første åpne lesbiske prest, Siri Sundre.